

çıkış ilk kitap sayılabilir. Müellif morfoloji meselesini geniş ve dar mânada olmak üzere ikiye ayırıyor. Geniş mânada morfoloji dinî, siyasî ve iktisadî morfolojileri içine alır. Dar mânada morfoloji yahut nüfus bilgisi, demografi ile karışmaktadır. Burada nüfus hareketleri, büyük şehirler, muhaceretler, cinsiyet ve yaşa, doğum, evlenme ve ölüme göre nüfus hareketlerinin esasları tetkik ediliyor. Bizce içtimaî morfolojinin bu kadar geniş bir mânada anlaşılması sosyolojik ilimlerden bazıları arasında karışmalara sebep olabilir. Biz morfolojiden daha ziyade cemiyetle tabiat münasebetinden doğan dış şekillerin ilmini anlıyoruz. Bundan dolayı Halbwachs'ın birinci kısımda tetkik ettiği dinî, v.s.. morfolojilerden bahsetmiye lüzum görmüyoruz. Öte yandan morfoloji ile demografinin karıştırılması da pek yerinde olmuyor. Eskidenberi, hattâ sosyolojinin sistemleşmesinden önce, nüfus meselelerini inceleyen bir demografi ilmi vardır. Köy, şehir, başkent gibi içtimaî yapıların tetkiki ile uğraşan morfoloji bu yapıların içine giren nüfus hareketleri bakımından demografiye yaklaşır, hattâ birleşik bir sahaları bile vardır. Bununla beraber demografi yalnızca istatistiğe dayanması ve miktarların hareketini tetkik etmesi, morfoloji ise "yerleşme" lere ait şekilleri incelemesi bakımından birbirinden ayrılırlar.

İÇTİMAÎ SİYASET KONFERANSLARI: 1 inci kitap

(İst. İktisad ve İçtimaiyat Enstitüsü neşriyatı. No. 9) - İstanbul, 1948, Shf. 125

İktisat Fakültesi İktisat ve İçtimaiyat Enstitüsü tarafından hazırlanan konferanslardan ilk altısını toplayan bu kitapta G. Kessler'in "İşçi sendikalarının vazifeleri ve karşılaştıkları güçlükler", R. Nalbandoğlu'nun "Türkiye'de ziraat işçilerinin durumu", Aziz T. Balkanlı'nın "İşletmelerde insanları sevk ve idare meselesi", A. A. Özeken'in "Türkiyede sanayi işçileri", F. H. Sayman'ın "Türk işçi sendikalarının karakterleri", Z. F. Fındıkoğlu'nun "Sosyalizm ve içtimaî siyaset" hakkında yazıları vardır. Kitabı Z. Fahri bir önsözle okuyuculara tanıtmaktadır.